

Notat

Beskrivelse af dimensioneringsmodel

Modellen til brug for øget dimensionering på de videregående uddannelser fastsætter et loft over optaget på uddannelsesgrupper/uddannelser, hvorfra dimittenderne historisk har haft en systematisk og markant overledighed målt i forhold til øvrige dimittender fra de videregående uddannelser.

Modellen omfatter alle de videregående uddannelser under Uddannelses- og Forskningsministeriet, dog er de videregående kunstneriske uddannelser (arkitekter og designere) ikke medtaget i den første kørsel af modellen, da disse uddannelser aktuelt behandles i Udvalget for fremtidssikring af de videregående kunstneriske uddannelser. Udvalget fremlægger sit arbejde for uddannelses- og forskningsministeren i marts 2015.

Idet en række uddannelser er nært beslægtede og retter sig mod samme arbejdsmarked, beregnes dimensioneringen for grupper af beslægtede uddannelser. Her er taget udgangspunkt i de 58 uddannelsesgrupper som er anvendt af Udvalg for Kvalitet og Relevans i de Videregående Uddannelser. Grupperne er opdelt på korte, mellemlange og lange videregående uddannelser. Uddannelsesgruppernes sammensætning findes på www.ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/politiske-indsatsomrader/dimensionering

En uddannelsesgruppe dimensioneres, hvis dimittenderne systematisk har markant højere ledighed end gennemsnittet for dimittender fra de videregående uddannelser samlet set.

Enkeltuddannelser, der ikke dimensioneres som del af en gruppe, dimensioneres hvis uddannelsens dimittender systematisk har markant højere ledighed end gennemsnittet for dimittender fra de videregående uddannelser samlet set.

Modellens datagrundlag er dels de videregående uddannelsesinstitutioners indberetninger af dimittender til Danmarks Statistik, dels ledighedsdata også fra Danmarks Statistik. Modellens datagrundlag findes på www.ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/politiske-indsatsomrader/dimensionering

Nye uddannelser – her defineret ved uddannelser, hvor der endnu ikke er tre års ledighedsdata – er ikke medtaget i beregningerne. Nye uddannelser inddrages i modellen, efterhånden som der etableres en tilstrækkelig lang tidsserie for ledighedsdata.

23. september 2014

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Slotsholmsgade 10
Post Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700
Fax 3332 3501
Mail ufm@ufm.dk
Web www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Modellen køres hvert år med henblik på at afgøre, om nye uddannelsesgrupper/uddannelser skal dimensioneres. Uddannelsesgrupper/uddannelser, der er udtaget til dimensionering, får fastlagt et optagelsesloft, der indføres over tre år, hvorefter dimensioneringsomfanget revurderes.

Modellen evalueres efter tre år.

Modellens opbygning

Modellen indeholder tre trin:

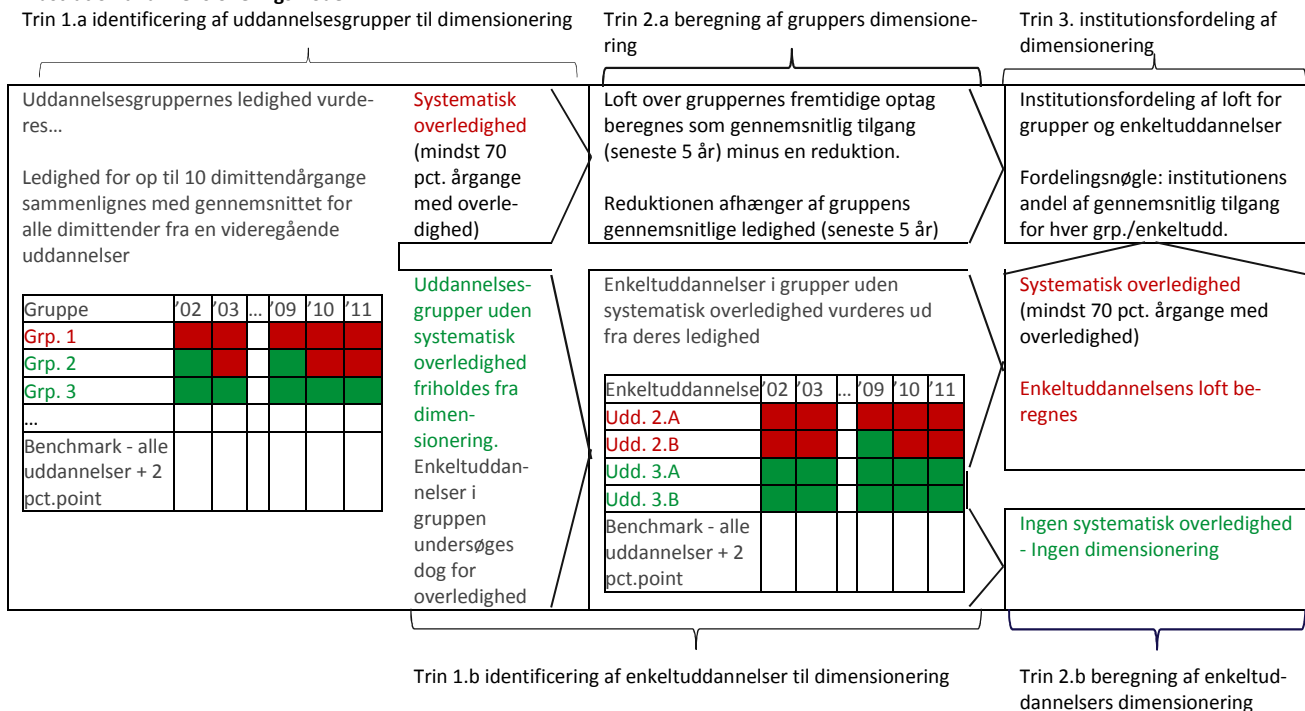
1. Udvælgelse af uddannelsesgrupper/uddannelser til dimensionering
2. Fastlæggelse af dimensioneringens omfang
3. Institutionsfordeling af dimensioneringen

I figur 1 illustreres modellens tre trin. Nærmere beskrivelse følger neden for.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Figur 1

Illustration af dimensioneringsmodel

Udvælgelse af uddannelsesgrupper/uddannelser til dimensionering

Bruttoledighed for dimittender 1-2 år efter endt uddannelse (4. -7. kvartal efter dimension) anvendes som indikator for samfundsmæssig relevans.

Modellen baserer sig på data for ledighed for 10 dimittendårgange (årgang 2002 – 2011).

For hver årgang sammenlignes gruppernes ledighed med den gennemsnitlige ledighed for alle dimittender fra alle videregående uddannelser i den pågældende årgang. Hvis dimittenderne fra en uddannelsesgruppe/uddannelse har mindst 2 pct. point højere ledighed end gennemsnittet for alle dimittender fra de videregående uddannelser, anses den for at have markant overledighed.

En uddannelsesgruppe/uddannelse udtages til dimensionering, hvis den har markant overledighed i mindst 70 pct. af dimittendårgangene med ledighedsobservationer. Dette skal sikre, at problemerne med overledighed er systematiske og ikke kun udtryk for aktuelle konjunkturudsving.

Dimittendledigheden beregnes alene for uddannelser med 10 eller flere dimittender. Dimittender fra uddannelser med færre end 10 dimittender opgøres ikke særskilt men indgår i uddannelsesgruppetotalerne. For at en uddannelsesgruppe/uddannelse kan udpeges som havende overledighed, skal der være data for mindst tre dimittendårgange.

Da data for bruttoledighed kun er tilgængelig for de seneste 6 årgange, anvendes nettoledighed for årgang 2002-2005, og da der måles relativt i de enkelte år, vurderes det forhold, at både netto- og bruttoledighedstal anvendes til at identificere uddannelsesgrupper/uddannelser med overledighed, som værende af mindre betydning. I de år, hvor nettoledighed anvendes, er grænse for overledighed 1,5 pct. point over gennemsnittet.

Fastlæggelse af dimensioneringens omfang

Dimensioneringen udmeldes – til de berørte institutioner – som et loft for det maksimale optag på hver af de udvalgte uddannelsesgrupper og enkeltuddannelser.

Loftet er beregnet ud fra det gennemsnitlige optag de seneste 5 år (2009-2013) minus en reduktion. Reduktionens størrelse er bestemt af den gennemsnitlige overledighed for de seneste fem dimittendårgange (2007-2011).

Sammenhængen mellem gennemsnitlig overledighed og optagelsesloftet fremgår af tabel 1 neden for.

Tabel 1

Sammenhæng mellem overledighed og optagelsesloftet

Overledighed - det antal pct. point, som uddannelsesgruppen/uddannelsens ledighed er højere end gennemsnittet for dimittendledighed for alle videregående uddannelser	Optagelsesloft (ifht. det gennemsnitlige optag i perioden 2009-2013)
2-4,9 pct. point	90 pct.
5-7,5 pct. point	80 pct.
over 7,5 pct. point	70 pct.

Da loftet beregnes med udgangspunkt i det gennemsnitlige optag over de seneste 5 år, kan reduktionen i forhold til seneste år blive større end satserne i tabel 1. Der er dog indlagt et loft over uddannelsesgruppen/uddannelsens maksimale reduktion, så det samlede loft mindst svarer til mindst 70 pct. af 2013-optaget.

I forhold til bachelor/kandidatuddannelser måles ledigheden for kandidatuddannelserne, og loftet for det maksimale optag gælder derfor kandidatuddannelserne ligesom det er kandidatoptaget, der indgår. Det forventes, at institutionerne fastsætter et optag på de tilhørende retskravsbacheloruddannelser, der modsvarer dimensioneringen.

Institutionsfordeling og indfasning af loftet

Der er optag på flere uddannelsesinstitutioner for langt de fleste uddannelsesgrupper/uddannelser. I disse tilfælde gennemføres en fordeling af det optagelsesloft, der er beregnet for den samlede uddannelsesgrupper/uddannelse.

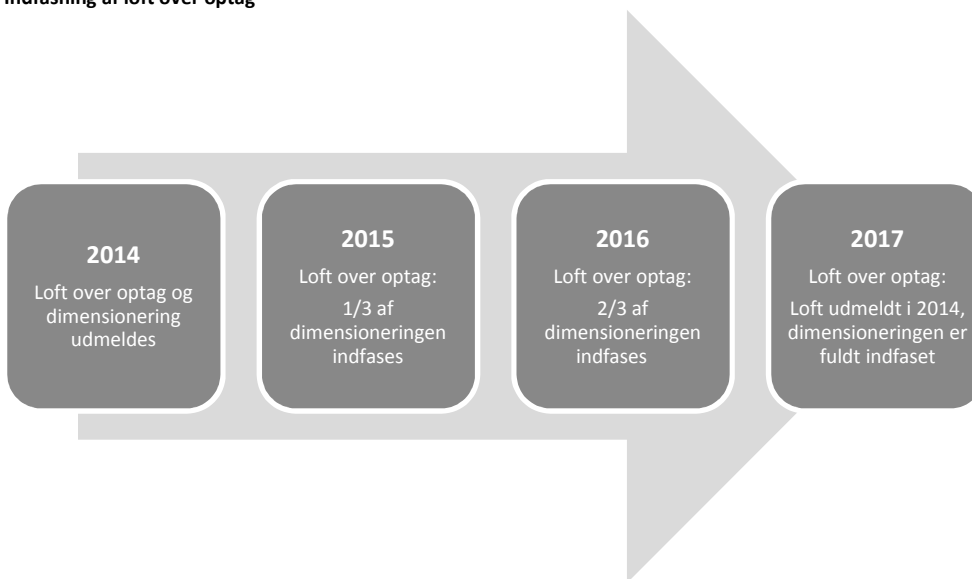
Denne institutionsfordeling sker proportionalt på baggrund af institutionernes gennemsnitlige optag indenfor uddannelsesgruppen/uddannelsen de seneste 5 år.

Der findes seks enkeltuddannelser med lav ledighed i uddannelsesgrupper udtaget til dimensionering. Uddannelserne er oplistet på www.ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/politiske-indsatsomrader/dimensionering. Det forventes, at institutionerne friholder disse uddannelser fra dimensionering.

Hvis en institutions udbud af uddannelser i en dimensioneret uddannelsesgruppe kun består af uddannelser uden systematisk overledighed, friholdes institutionen for dimensionering af den pågældende gruppe. Institutionens andel af dimensioneringen fordeles i stedet på de øvrige institutioner i gruppen.

Institutionernes loft over optaget på uddannelsesgrupper/uddannelser indfases gradvist over 3 år (med 1/3 om året).

Figur 2
Indfasning af loft over optag

På www.ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/politiske-indsatsomrader/dimensionering findes et regneeksempel på, hvordan et af de udmeldte uddannelseslofter er beregnet.